

Nr 168.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förslag till förordning rörande förkortning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m., såvitt propositionen hänvisats till statsutskottet.

(1:a avd.)

I propositionen nr 227 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 21 mars 1947, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid berörda statsrådsprotokoll fogat förslag till förordning rörande förkortning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga,

dels och bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om bestridande på sätt i samma statsrådsprotokoll angivits av kostnader för effektivisering av de värnpliktigas utbildning.

Innebörden av det framlagda förslaget till ändring i värnpliktslagen är att de värnpliktigas utbildningstid, som för flertalet uppgår till 450 dagar, provisoriskt förkortas med 30 dagar.

Förkortningen av övningstiden kommer att medföra minskad belastning å anslagen till penning- och familjebidrag till de värnpliktiga samt till mathållning, sjukvård, beklädnad m. m. Kostnadsminskningarna ha för budgetåret 1947/48 beräknats till omkring 4 000 000 kronor. För riksdagen ha redan framlagts förslag för budgetåret 1947/48 rörande så gott som samtliga å fjärde huvudtiteln upptagna anslag. Det har synts departementschefen knappast erforderligt att nu vidtaga ändringar i sagda förslag i anledning av den här föreslagna avkortningen av övningstiden. Departementschefen förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t i samband med meddelande av beslut om anslagens disposition förordnar om de begränsningar i anslagsdispositionen, som må befinnas påkallade.

En förkortning av övningstiden har ansetts kunna ske endast under förutsättning att övningstiden utnyttjas mer effektivt. Överbefälhavaren har förutsatt, att de medel som inbesparas genom övningstidens förkortning delvis skola användas för bekostande av åtgärder som leda till ökad effektivitet i utbildningsarbetet. Armé- och marinförvaltningarna ha i anslutning härtill hemställt om anvisande av medel för ifrågavarande ändamål, tillhoppa 3 870 000 kronor, varav 3 150 000 kronor för armén och 720 000 kronor för marinen. De äskade beloppen avses bland annat för anordnande i ökad omfattning av förbandsövningar utom förlägningsorten, anskaffning av modern under-

visningsmateriel och ökat utnyttjande av film- och bildbandsundervisning, förbättring av möjligheterna för övnings- och stridsskjutning m. m.

Departementschefen har för sin del funnit de framlagda förslagen i huvudsak väl motiverade. Det har emellertid syntts departementschefen icke vara möjligt eller behövt att nu i detalj ta ställning till de olika förslagen. Innan så kan ske bör bland annat förebringas utredning när de ifrågasatta åtgärderna kunna vidtagas. För bestridande av här berörda merkostnader böra enligt departementschefen i första hand tagas i anspråk de besparingar å arméns och marinens övningsanslag, som uppkommit i anledning av sänkta drivmedelspriser och minskade rustningar, ävensom de anslagsreservationer i övrigt, som kunna stå till förfogande. I den mån dylika medel icke stå till förfogande föreslås att Kungl. Maj:t får besluta om åtgärdernas vidtagande, även om därigenom å respektive anslag skulle bindas utgifter till större belopp än som motsvarar anslagsbeloppen, varvid överskjutande kostnader synas böra framdeles regleras över anslag å tilläggsstat. Denna anordning har ansetts böra få tillämpas även för det fall att åtgärder av natur att bekostas av anslag till kapitalinvesteringar finnas böra vidtagas, varvid kostnaderna kunna hänföras till å kapitalbudgeten uppförda anslag till smärre nybyggnads- och förändringsarbeten m. m. Departementschefen förutsätter, att här avsedda merkostnader av beskaffenhet att behöva täckas genom anslag å tilläggsstat skola kunna begränsas inom ett belopp av omkring 1 500 000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts proposition nr 227 angående förslag till förordning rörande förkortning av utbildningstiden för vissa värnpliktiga m. m. har i fråga om övningstidens längd remitterats till lagutskott och i övrigt till statsutskottet.

Utskottet vill erinra, att riksdagen numera antagit förenämnda förslag till förordning.

Beträffande frågan om förslagens konsekvenser i kostnadshänseende, vartill utskottet har att taga ställning, må följande framhållas.

Den beslutade förkortningen av övningstiden beräknas för nästa budgetår medföra en sammanlagd besparing å omkring 4 000 000 kronor av vissa anslag under fjärde huvudtiteln. För möjliggörande av en avkortad övningstid förutsattes emellertid en effektivisering av utbildningen. För vidtagande av vissa härför erforderliga åtgärder har beräknats, att utöver vad som i årets statsverksproposition anvisats ett sammanlagt belopp av 3 870 000 kronor skulle bliva erforderligt. Utskottet har icke något att erinra mot att dessa medel användas i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen förordat. Beträffande sättet för bestridandet av de uppkomna merkostnaderna har departementschefen framlagt vissa förslag. Enligt desamma skulle för ändamålet i första hand få tagas i anspråk de besparingar å arméns och marinens övningsanslag, som uppkommit i anledning av sänkta drivmedelspriser och minskade rustningar ävensom de anslagsreservationer i övrigt, som kunna stå till förfogande. Kungl. Maj:t skulle även äga möjlighet att vidtaga

åtgärder i ovanberört syfte även om därigenom å respektive anslag skulle bindas utgifter till större belopp än som motsvarar anslagsbeloppen, varvid överskjutande kostnader framdeles skulle regleras över anslag å tilläggsstat. Dylika täckningsanslag hava förutsatts skola kunna begränsas inom ett belopp av omkring 1 500 000 kronor. Utskottet har icke någon erinran att framställa mot att ifrågavarande merkostnader bestridas på angivna sätt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om bestridande på sätt i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 21 mars 1947 angivits av kostnader för effektivisering av de värnpliktigas utbildning.

Stockholm den 6 juni 1947.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Johan Bernhard Johansson, Gränebo, Larsson, Karl Andersson, Gustaf Karlsson, Heiding, Gustaf Iwar Anderson, Gillström, Albertsson, Rosenberg, Ragnar Bergh och Lundgren; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Svensson i Grönvik, Ward, Malmberg i Skövde, Andersson i Malmö, Rubbestad, Mårtensson, Åkerström, Holmström, Thapper, Persson i Vinberg och Severin i Stockholm.
